

ערכי פסחים פרק עשירי פסחים

קד.

עין משפט נר מצוה

א נמי פ"ט מהל' שבת
ה' י"ט ט"ע א"ח ס'
תל' ס"ג א'
ב ב מ"י פ"ט מהל'
שבת ה' ג' ט"ו א"ח
ס' הל' :

רבינו חננאל

ואקשין והא מר ארבעה
הוא דאמר וליתגוהו לא
תלת ולא שבע, ואמר
לית תלת קאמנא אבל
בין יום השביעי לשבת
ימי המעשה מעין חתימתה
היא, דאמר שמואל כל
הברכות צריך לומר מעין
חתימתן סמוך לחתימתן,
וקיי"ל כותיה פומבדיתאי
אמר מעין פתיחתן סמוך
לחתימתן, איכא בינייהו
יום טוב שחל להיות אחר
שבת, דחתימתן בין קדש
לקדש, מאן דאמר מעין
חתימתן סמוך לחתימתן,
צריך לומר בין קדושת
הבדלה, מאן דאמר מעין
פתיחתן סמוך לחתימתן
לא צריך, אמר רבי יוחנן,
בין של קדושים אומרי
הבדלה אחת, ומאי אינון
ר' מנחם בר סימאי,
ואמאי קרו ליה בן
של קדושים, דלא אסתכל
מימיו בצורתא דזוזא,
הגוי העם לומר של
הבדלות, חנניה אומר
אחת, ולית הלכתא כותיה,
המבדיל צריך שיאמר מעין
הבדלות שבחבורה.

ומר לא תלת אמר ולא שבע אמר.^א ומסתמא או ג' או ז' תיקנו
כנגד שום דבר שלא לפחות או להוסיף כדאמר בהמלכות
(מנחות דף נט.) לא יפחות מז' כנגד ז' רקיעים והמוסיף לא יוסיף על י"ג
כנגד ז' רקיעים וששה אויבים: **מאי** בינייהו. לרוב הברכות
הפתיחה והחתימה מעין אחד:

בעי למימר בין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הברדלת.
שאל ר' אפרים את ר"ת למה
נהגו העולם להוסיף ולומר ואת
יום השביעי מששת ימי המעשה
קדשת הבדלה וקדשת את עמך
ישראל כקדושתך^ב דאין זה לא מעין
פתיחה ולא מעין חתימה והשיב לו
ר"ת משום שישת' היום האריכו
כדי לומר פ"ט מעין ז' ו'
הבדלות. בין קודש לחול אחד.
בין אור לחשך ז'. בין ישראל
לעמים ג'. בין יום השביעי לששת
ימי המעשה ד'. בין קדושת שבת
לקדושת י"ט הבדלת. פירוש שבי"ט
שרי מיד ללכול נפש. ואת יום
השביעי מששת ימי המעשה קדשת
היינו חולו של מועד דשרי דבר
האבוד וצדקת אסור. זה חלוק
שבת מי"ט והיא הבדלה אחת הרי
ה'. הבדלת וקדשת את עמך ישראל
כקדושתך שמי הבדלות בין כהנים
לוים וישראלים ז' והיו מעין חתימה
דבין קדש לקדש:

מיתבי אומרים הברדלות כו'.
הוא מצי לאמרי מרבי
יהודה הנשיא דלעיל אלא דניחא
ליה למיפך מצרייתא:

דלא מסתבא בצורתא דזוזא.
ארבי מנחם קאי^א דלאמר
צמועד קטן צדקת צמרא (דף כה):
כי קא ניחא נפשיה דר' מנחם צר
רבי סימאי אישמו כל ילמנאי
והו למיחלליא פירוש חלקים בלא
זוכה^ב ותולה קדושתו בצדו שגם
צדו היה קדוש: **בין** יום
השביעי שששת ימי המעשה מעין
חתימה היא. ה"ג הוה מצי למיפך
הא לא כתיבא והא דלא קתני לה
לצקוף פירש רש"י דשגהה אחר
ג' הבדלות דכשאינו אומר רק
ג' הבדלות הו"א סמוך לחתימה
ואם תאמר לר' יוסי צדכי יהודה
ולרז דחממי מקדש ישראל הכי
הו"א מעין חתימה אדרבה כהנים
ולוים וישראלים הו טפי מעין
חתימה ויש לומר דבין יום השביעי
לששת ימי המעשה הו ספיר מעין
חתימה^ב שקדשו הקצ"ה צמנאמו
ונתן לנו את השבת אבל כהנים
לוים וישראלים לא הזכיר ישראל
אלא להקל שקלים כקדושתן מכהנים
ולוים ולא הו מעין חתימה:
ולית

והא מר לא שלש אמר (ט.) כולן ארבע: **מעין חתימה**. ולא ממנינא
הוא: ה"ג י"ט שחל להיות אחר השבת. דבעי למחמס המבדיל בין
קודש לקודש: ה"ג מ"ד מעין חתימתן סמוך לחתימתן צעי למימר
בין קדושה שבת לקדושה יום טוב
הנך דלקמן: סדר הבדלות. היינו
שבע הבדלות ואף על גב דאיכא
תמני בין יום] השביעי לא קא
חשיב דמעין חתימה: וחוסס
צפדר בראשיט. כדון סודר בראשיט.
וכולהו הנך כתיבי ולהבדיל בין
הקודש ובין החול ובין הטמא ובין
הטהור (ויקרא י) ויבדל אלהים בין
האור ובין החשך (בראשית ה) ויבדל
בין המים (סס): ובין כהנים ללוים
כו'. מפרש להו לקמן. אבל הבדלה
דשבת לא כתיבי דמעין חתימה
קא חשיב ליה לקמן ולאו ממנינא:
מעין חתימה היא. דקאמר וחוסס
בסדר בראשיט והיא ליה בין
יום השביעי לששת ימי המעשה
מעין חתימה וצדכי להו משבע:
המבדיל

רשב"ם
והא מר לא שלש אמר ולא שבע
אמר. דלרבעה אמר ומה ראית
אס לתפוש את המועט דיין בג'
ואס לרבות זאת היה לך לומר כל
שבע: איברא. בלמא: מעין חתימה.
ולאו ממנינא הוא: חתימה. סוף
הצרכה חוסס צדכין: פסיחאן.
המתלמן: ומאי בינייהו. דהא
צרכת הבדלה מעין פתיחתן ומעין
חתימתן איכא וכן רוב צרכות:
יום טוב שחל להיות אחר השבת.
דבעי למיחמס בין קודש לקודש:
הכי גרסי: מאן דאמר מעין חתימתן
סמוך לחתימתן צעי למימר בין
קדושה שבת לקדושה יום טוב
הבדלת. והכי עבדין לאפוקי נפשין
מפלוגתא: אבל לא צמואי יום
טוב לשבת. דאפרכוס יולא והמלך
נכנס אין דרך ללוות האפרכוס
שהכל נמשכין אחר המלך: הרגיל
שבין בן: אומר אחס. קשיא
לר' אלעזר דאמר לא יפחות משלש:
הכי גרסינן סנאי היא דאמר רבי
יוחנן בן של קדושים כו'. והיינו
תנאי בן של קדושים שהוא תנא:
ונהגו העם. תנאים שהיו צימיו
נחלקו עליו ועושין העם על פיהן
הרי תנא אחר: ר' מנחם צר רבי
סימאי. ואמרינן צמסכת ע"ג

פרק ר' ישמעאל (דף ז.) אמאי קרי ליה
בן של קדושים משום דלא אסתכל
בלוואת דזוזא: ולית הלכתא כווסיה.
גמרא קאמר ליה: האמורוס צבורה.
בגון הנך דלקמן: סדר הבדלות.
היינו שבע הבדלות אע"ג דאיכא
שמונה בין יום השביעי לששת ימי
המעשה לא חשיב דמעין חתימה היא:
^ז וחוסס צפדר בראשיט. כדון סודר
בראשיט שבמזואי שבת התחיל הקצ"ה
לסדר מעשה בראשיט. וכולהו הנך כתיבי ולהבדיל בין
המים וגומר^ח ואבדיל אחרס מן העמים (ויקרא ט). אבל הבדלה דשבת לא כתיבא דמעין חתימה חשיבא לקמן ולאו ממנינא הוא והאי דלא חשיב לה
לצקוף משום דלגבי שלש קתני לה דכי לא עביד אלא שלש הבדלות קאמר לה סמוך לחתימה: בין יום לרבעה. לקמן מסמי לה מצרייתא:
בין כהנים ולוים וישראלים גרסינן. ולקמן מפרש ליה: מקדש ישראל. מכל עולמו שיר לא קדש אלא ישראל ולפי פירוש זה שייכא חתימה
זו במזואי שבת: מעין חתימה היא. דקאמרת וחוסס צפדר בראשיט והיא לה בין יום השביעי לששת ימי המעשה מעין חתימה וצדכי להו
משבעה: רב אמר מקדש ישראל כר' יוסי צדכי יהודה: ושמואל אמר המבדיל בין קדש לחול. שמואל לא סבירא ליה ככל הנך תנאי
דלעיל אלא כרבינן סבירא ליה דמתן צקוף פרק קמא דמולין (דף טו): גבי יום טוב שחל להיות צמואי שבת כיד מבדילין בין קדש לחול^ט
כו' ואמרינן בגמרא היכא אמר לה להך צרכה בין קדש לקדש אמר רב יהודה בחתימתה רב ששא צריה דרב אילי אמר בחתימתה
ולית

(א) מוספתא דברכות פ"ה
ה"ג, ט ע"ז דף כ.
(א) ולפי הרשב"ם לא היה
הניסחך קא ואמאי וכו' עד
זוזא, ז' ז"ל אחר ד"ה
בין כהנים, ט ויקרא י.
(א) ובראשית א, ו [אס],
(א) לקדש כלי, ט ושי
מוספתו ע"ז ג. ד"ה ה"ג,

תורה אור השלם
1. קצת תורה הבדיל ?
את שבת הלוי לשאת
את ארון ברית ? לעמד
לפני ? לשרתו ולקרב
בשמו עד היום הזה:
דברים י ח
2. בני עמקם אהרן
ומשה ויבדל אהרן
להקדישו קדש קדושים
הוא ובניו עד עולם
להקשר לפני ? לשרתו
ולקרב בשמו עד עולם:
דברי הימים א כ ג י

הגהות הב"ח
(א) גבי אמרי מעין
פתיחתו סמוך לחתימתו
כל"ל וכן בכל העמוד:
(ב) רש"י ד"ה והא מר
לא שלש אמר כו' דארבע
איכא סודי ומינת סוף
נמק:

מוסף תוספות
א. וא"ת מאי קושיא, הא
לא אמרינן אלא דלא
יפחות משלש הא ויתר
משלש ועד ז' מצי אמר.
וי"ל וגו'. מוס' ר"פ.
ב. אחר בין קדושת שבת
לקדושת יום טוב הבדלת.
מוס' בראש' ג. ולא על
אביו ואמר. מוס' ע"ז ג.
ד. משום דלא אסתכל
בצורתא דזוזא. שם.
ה. הן שייך שבת
בקדושת ישראל. מוס'
הראש'.